



**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**



**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**



**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891
Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

92. Охота Ю. В. Тактики перекладу як важливі поняття у сфері сучасного перекладознавства	262
93. Панфілова О. С. Відтворення етичних концептів в українському перекладі роману Айн Ренд «Атлант розправив плечі»	266
94. Паньків І. В. Формування лексичної компетентності учнів старших класів з використанням інтерактивних методів навчання	268
95. Пернікуза А. О. Негативний вплив соціальних мереж у процесі навчання іноземних мов в умовах сьогодення	270
96. Перчишин А. Р. Інтертекстуальність в художній прозі	273
97. Петришин Ю. А. Task-based language teaching in EFL instruction	275
98. Петровська О. О. Legal Translation as a Tool for the Protection of Animal Rights	277
99. Пінчук Ю. В. Прикладні аспекти та сучасні тенденції досліджень у сфері комунікативної лінгвістики	280
100. Піонтковська Я. В. Сучасні тенденції та труднощі перекладу художньої літератури	283
101. Погрібна Н. І. Translation of Military Jargon	286
102. Пожичкевич К. Р. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови	289
103. Проботюк А. Особливості відтворення культурно маркованої лексики та ідіом в українському перекладі роману Джулії Квін «Герцог і я»	293
104. Пташник І. В. Історія розвитку юридичного перекладу	296
105. Пустовойт Є. М. Лінгвокультурний аспект перекладу реалій фентезійного світу українською мовою (на матеріалі трилогії Дж. Р. Р. Толкіна “Володар Перснів”)	298
106. Рибай С. І. До питання про переклад як вагомий інструмент декодування імпералістичних прагнень	301
107. Рудик Д. М. Використання Instagram як інструменту розвитку мовленнєвих умінь у старшій школі	304
108. Салій О. О. Особливості застосування лексико-граматичних трансформацій у перекладі роману «Червоні лубутени»	308
109. Салійчук Є. С. Відтворення емотивно-експресивної лексики в українському перекладі англійськомовних телесеріалів	311
110. Сахневич К. А. Мова як носій ідеології: особливості відтворення стилю Джорджа Орвелла українською	314
111. Сервило Г. А. Культурні аспекти та переклад мовних особливостей роману «Макова війна» Ребекки Кван	316
112. Слівінська В. С. Методика формування німецькомовної граматичної компетентності учнів старших класів ЗЗСО (на прикладі німецьких прийменників)	319
113. Сміюн О. Мовні стратегії формування образу України в англійськомовному медіадискурсі	322

Погрібна Н. І.
гр. АУП-37
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. Керівний – к.ф.н, доцент Гоца Н. М.

TRANSLATION OF MILITARY JARGON

In the current context of Ukraine's active cooperation with international partners and its ongoing defense against aggression, the translation of military terminology – particularly specialized jargon – has become increasingly relevant and urgent.

The goal of this paper is to study how Ukrainian military terms are translated into English and to determine the main issues that appear when conveying their emotional, cultural, and contextual significance. It also focuses on identifying translation techniques that help achieve accuracy and promote cross-cultural understanding.

Military jargon is a specific part of language that is formed within the military environment. It is often incomprehensible to outsiders, has emotional or figurative connotations, and requires special attention when translating [1]. It is also defined as a collection of unofficial words and expressions used by military personnel when communicating with each other. Such words often have humorous, derogatory or metaphorical meanings. [2]

Translating military terminology, including jargon, serves multiple critical purposes: it facilitates international cooperation, ensures operational security, supports effective information warfare, and contributes to the preservation of cultural and historical identity.

First and foremost, it facilitates international cooperation. Ukraine actively collaborates with NATO, participates in joint exercises, and receives technical assistance, making accurate translation critically important for mutual understanding. Secondly, it is essential for security. Misinterpretation of military terms can lead to serious misunderstandings in combat situations, potentially endangering lives. Thirdly, translation plays a key role in information warfare. Military jargon is widely

used in media, social networks, and propaganda; accurate translation helps shape a correct understanding of events both domestically and internationally. Finally, it contributes to cultural preservation. Some military slang and expressions reflect the unique experience of the Ukrainian armed forces. Translating these terms into other languages helps preserve collective memory and national identity [2, c. 303].

Translating military jargon into another language is often a very difficult task for several reasons: 1) many words in military jargon arise as a reaction to unique circumstances, so there is simply no equivalent word in the target language; 2) the meaning of some words can only be understood in a specific context; 3) many jargon terms contain humour, irony or even rudeness. It is difficult to convey these nuances in another language [2, c. 301]. 4) Some words are related to Ukrainian realities, life on the front lines, or historical events, which makes them difficult for foreigners to understand.

Automatic translators often cannot handle slang and translate it literally or incorrectly, which changes the meaning of the statement. To accurately convey the meaning of military jargon, translators apply a range of techniques, including literal translation, transliteration, adaptation, explanation, and interpretation – each chosen depending on the context, audience, and cultural specificity of the term:

1) Literal translation, i.e. translating a word or phrase word-for-word. For example, «*повітряний удар*» can be translated as “*airstrike*”. However, in this case, the stylistic hint or informal tone may be lost.

2) Transliteration – where the word remains almost unchanged but is adapted to the rules of the target language. This approach works best for unique or culturally specific terms that have no direct equivalent in the other language.

3) Adaptation. This technique involves choosing a different word or expression in the target language that isn't a literal translation but conveys the same meaning. For example, «*зашквар*» can be translated as “*fail*” or “*mess-up*”.

4) Explanation – where a short clarification is added to the word to make its meaning clear. For instance: «*приліт (обстріл)*» can be translated as “*prylit (enemy shelling)*”.

5) Interpretation. Instead of translating a slang term literally, the translator conveys its general meaning using more neutral, widely understood language suitable for the audience. This is especially useful when translating for readers from other countries who may not be familiar with the cultural or military context [1, с. 99].

The translation of military slang presents specific challenges due to its informal nature, cultural specificity, and context-dependent meanings. Below are several examples that illustrate common approaches used to convey such terms accurately in English.

The term «*приліт*», if translated literally as *arrival*, fails to reflect its actual meaning in military usage. A more appropriate rendering would be *incoming* or *shelling*, or alternatively, an explanatory translation such as “*prylit (enemy shelling)*”.

«*Двохсотий*» and «*трьохсотий*» are military medical codes referring to personnel *killed in action (KIA)* and *wounded in action (WIA)*, respectively. These standardized abbreviations are preferred over literal translations to ensure clarity and consistency in international military communication.

The term «*літатка*» is a humorous reference to a drone. While it may be translated as *recon drone*, this version does not preserve the informal or ironic tone of the original.

«*Заішкваритися*» is used figuratively to describe a situation where someone embarrasses themselves or fails. Suitable English equivalents include *to screw up* or *to make a mess*, depending on the context.

«*Пташка впала*» metaphorically describes a drone being shot down. This can be adapted as *drone downed* or *UAV destroyed*, which conveys the intended meaning while maintaining clarity.

Finally, «*реактивник*» and «*винищувач*» are terms for jet fighters. In English military jargon, the term “*fast mover*” is often used informally to describe such aircraft. However, this expression may require contextual clarification for non-military audiences.

In conclusion, we can say that translating military jargon is not only a linguistic task, but also a cultural one. It requires the translator to have not only knowledge of a

foreign language, but also an understanding of military topics, context, history, and the emotional depth of expressions. That is why the translation of military vocabulary must be done with the utmost accuracy, sensitivity to context, and consideration of cultural characteristics.

Further research may focus on compiling structured glossaries of Ukrainian military jargon to support translators working in conflict-related contexts. Additionally, comparative studies of military slang across languages could enhance cross-cultural understanding and improve translation practices in international cooperation.

Література

1. Балабін В. В. Об'єкт і предмет теорії військового перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. Київ, 2017. № 31. Т. 3. С. 97-100.
2. Яриновська К., Башманівський О., Вигівський В. «Особливості перекладу військових жаргонізмів на позначення військової техніки та озброєння». Вісник Житомирського державного університету. 2023. 298–306.
3. Bortnyk M., Kalchenko T., Horbach N. Military and Political Neologisms and Jargon in the Modern Ukrainian Language. Zenodo, 2023.
4. <https://youtu.be/beQfnWniJrU?si=874AonzLHQFQsq3p>

Пожичкевич К.Р.
гр. 22мд-фпрл
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Наук. керівник – к.ф.н., доцент Чумак Л.М.

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Застосування штучного інтелекту (далі – АІ) у процесі вивчення англійської мови охоплює широкий спектр напрямів, що дозволяє інтегрувати його у всі види мовленнєвої діяльності, читання, письмо, аудіювання та